

תשעת הימים תשע"ט – למה כל שנאה היא שנאת חנם?

1. **קדושים יט, יז:** לא תשנא את אחיך בלבבך – **אבן עזרא:** לא תשנא את אחיך – היפך 'ואהבת לרעך'. והנה אלה המצות נטועות בלב, ובהישמרם ישבו בארץ כי על **שנאת חנם** נחרבה בית שני.

יומא ט,א: מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלושה דברים שהיו בו: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים ... אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות - **ספר חרדים פרק ד דברי כיבושין:** בשנאת חנם כתיב 'לא תשנא את אחיך בלבבך', והוא שורש כל הרעות, ראה כמה גרמה שנאת יוסף לאחיו, ועל שנאת חנם אנו בגלות הארוך הזה מכל הגלויות ... וכשם ש'ואהבת לרעך כמוך' מביא לקיום כל התורה, כך השנאה להיפך מביאה לעבור על כל התורה.

2. **בראשית לד:** יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן ... ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם: וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים: ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו **וישנאו** אתו ולא יכלו דברו לשלם: ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו **ויספו עוד שנא אתו** ... ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו? **ויספו עוד שנא אתו** על חלמתיו ועל דבריו - **רש"י:** כל רעה שהיה רואה באחיו, בני לאה, היה מגיד לאביו: שהיו אוכלים אבר מן החי, ומזלזלין בבני השפחות לקרותם עבדים, וחשודין על העריות [משוחחים בקרבה עם הנשים במסחר הצאן].

שמואל ב יג,טו: ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה: וישנאה אמנון **שנאה** גדולה מאד כי גדולה **השנאה** אשר **שנאה** מאהבה אשר אהבה.

גיטין נה,ב: על קמצא ובר קמצא נחרבה ירושלים. היה אדם עשיר שאהב את קמצא ושנא את בר קמצא. עשה חתונה ואמר לשמשו לך תזמין את קמצא. הלך והביא את בר קמצא. מצא העשיר את בר קמצא כשהוא יושב בחתונתו ואמר לו צא מהמקום. אמר בר קמצא כיון שבאתי אשב ואשלם לך את דמי סעודתי. אמר לו צא. אמר בר קמצא שישלם חצי מהסעודה, ואמר לו צא. אמר בר קמצא כי ישלם את כל הסעודה, לקח אותו העשיר והקימו והוציאו. אמר בר קמצא הואיל וישבו שם חכמים ולא מיחו, שמע מינא שמסכימים אתו. אנקום בהם אצל המלך. הלך לרומא ואמר לקיסר: מרדו בך יהודאי.

3. **במדבר לה:** ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדום: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים **בחדש החמישי באחד לחדש - העמק דבר:** לא הודיע הכתוב לא במיתת משה ולא במיתת מרים החודש והיום כי אם במיתת אהרן?

ליקוטי שיחות יח/412: בכך נוספת הדגשה מיוחדת בקשר בין חורבן בית המקדש בחודש אב ומיתת אהרן בר"ח מנחם אב: הסיבה לחורבן בית המקדש השני הייתה החטא של שנאת חנם, והתיקון הוא באותו עניין: הוי מתלמידיי של אהרן אוהב שלום ורודף שלום – אהבת חנם.

3. **שמואל ב טז:** ויאמר המלך מה לי ולכם בני צרויה, **כי ה' אמר לו קלל את דויד?** - **ספר החינוך רמא:** שידע האדם ... כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא. ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא. על כן כשיצטרה או יכאיבהו אדם, ידע בנפשו כי עונותיו גרמו והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקם ממנו כי הוא אינו סבת רעתו ... כמו שאמר דוד עליו השלום: הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה'

ליקוטי שיחות ה/247: על הפסוק 'רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף' מובא בילקוט שמעוני: 'מה יוסף כלכל את אחיו לפי מעשיו, אף אנו כלכלנו לפי מעשינו'. הבקשה היא שכשם שאחי יוסף חשבו עליו רעה, אבל 'האלוקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב' – הפעולה עצמה הפכה להיות טובה אף שהם לא התכוונו עליה, ולכן יוסף העניק להם שכר טוב לפי **המעשה שלהם**. כך גם הקב"ה יבחן אותנו לפי המעשים שלנו עצמם והרי אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון.

ליקוטי שיחות ה/250: כאשר יוסף גמל עם אחיו טוב למרות שגמלו עמו רעה, הוא הראה את הדרך ליהודים בכל הדורות שכל אחד יביט על יהודי אחר – **לא כמו שהוא נראה בחיצוניות, אלא כמו שהוא מצד עצם הנשמה** ובמילא יכלכל אותו לפי מעשיו (הטובים) ויגמול טובות עם חייבים. וכאשר נוהגים כך עם יהודי אחר, מעוררים שגם אצל עצמו יאירו כל העניינים כפי שהם מצד עצם הנשמה.